

מזכירות הממשלה

סטנלי

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
י"ג בשבט התשמ"א - 18.1.81

נכחו : חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ר. ויץ, מ. ריבלין, א. תבין

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : א. כץ, ע. לוינסקי, י. פרידמן, א. שנקר, פ. שנק

ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
א. בראון	- לשכת שר החקלאות
א. דודאי	- לשכת שר החקלאות
אלי'מ ד. סתו	- משרד הבטחון
א. פוגל	- משרד האוצר
ש. רביד	- החטיבה להתיישבות, ההסתדרות הציונית
מ. שמיר	- מינהל מקרקעי ישראל
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

סדר היום :

4/הת	ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר	2. 18
5/הת	תימרת ומיתר	3. 18
6/הת	מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית	5. 18
7/הת	חיזוק היישובים וההתיישבות:-	11. 18

א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתיישבות ברמת-הגולן, בבקעת הירדן ובגוש עציון

ברכות/.

בפרוטקול זה 32 דפים.

רמתי : 18.1.81

התיישבות 18.1.81

2.

הח/4. ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר

היו"ר אשר א. שרון: פותח את הישיבה.

פרופ' ר. וייץ: הנני מוצא לי לחובה נעימה, גם חברית וגם ציבורית, לברך את מאיר שמיר על תפקידו החדש, ולברך את שר החקלאות על בחירת מוצלחת ביותר.

אני חושב שאני מביע דעת כל אלה שעבדו עם מאיר שמיר הרבה שנים, ואני אחד מהם. יש לו הכישרונות הדרושים לתפקיד אחראי שמצריך שיקול-דעת מאוזן, ראייה רחבה וראייה לשיפוט נכון בין הרבה גורמים. אזוני היו"ר, אני מאד מצטער שמאיר שמיר יחטר לנו בעבודתו, ונשתדל למלא את החסר ככל האפשר מהר. אני מברך את מינהל מקרקעי ישראל ואת ראשה על הנכס החשוב הזה.

מ. דרובלס: אני מעריך מאד את מאיר שמיר וברצוני להצטרף לדברי הברכה, ולהדגיש שזו בהחלט בחירה טובה. מה שאמר כאן דענן וייץ הוא על דעת כל הגוונים והדעות במחלקת ההתיישבות. נמשיך לעמוד בקשר ובקווה שנוכל להגשים את תשימה המשותפת לכולנו. אני מאחל למאיר שמיר הצלחה בתפקידו.

היו"ר אשר א. שרון: אני מודה לחברי הוועדה על דברי הברכה למאיר שמיר, שאני בכל לבי מצטרף אליהם. מאחר שיצא לי לאמור את הדברים שמונה פעמים לא אחזור עליהם כאן. אני מאחל למאיר שמיר הצלחה בתפקידו. יש לנו הרבה מה לעשות ואני מקווה שכולנו יחד נעשה את הדברים בתנופה כמתבקש מהמצב. בכוונתי להעלות כמה נושאים היום, ששנים מהם מופיעים בסדר-היום שקיבלתם, ונושא אחד נוסף לאחר שפורסם סדר-היום, וזו הקמת שני יישובים חדשים בשומרון שהממשלה אישרה אותם.

היו"ר השר א. שרון:

הח/5. תימרת ומיתר

הנושא הראשון הוא הקמת היישובים תימרת

ומיתר. לאחר כל המאבקים שהיו בנושא זה, וגוכח החשיבות הרבה של שני היישובים האלה, אני יכול לבשר לחברי הוועדה, שלדעתי החליטים מתקדמים בקצב סביר, עוברים את כל הוועדות הדרושות. נדמה לי שהמתיישבים הגיעו להסדר עם מינהל מקרקעי ישראל בצורה שמניחה את דעת כולם, ולא נשארו בעיות פתוחות בתחום זה.

ברצוני לחזור ולהדגיש את החלטת הראשונה

שאמרה, שהיישובים תימרת ומיתר נבנים על ידי המתיישבים עצמם, ומה שהמדינה נוטלת על עצמה זו הדאגה לכביש, מים וחשמל עד ראש השטה.

לכן אני מבקש שנעביר כאן החלטה שוועדת

השרים מחליטה שהמדינה תתן לתימרת ולמיתר כביש, מים וחשמל עד ראש השטל. אני מבקש להוסיף לזה שהאחריות לביצוע פעולות אלו תהיה המחלקה להתיישבות.

אני שמח, אבל מציע להשאיר זאת לדיון בינינו ובין משרד השיכון.

פרופ' ד. וייץ:

היישובים האלה,

היו קרעורים במשרד השיכון לגבי

י. מרגלית:

נפלה החלטה במליאת הממשלה, וברגע שנפלה

החלטה בממשלה זה מחייב את המשרד. זה יישוב קירוני לכל דבר. המשרד יהיה אחראי לתשתית.

ההחלטה כפי שנתקבלה שמשרד הבינוי והשיכון יהיה אחראי לביצוע.

היו"ר השר א. שרון:

ברצוני להעיד, דובר פה בשיחה אחת על מיתר

י. מרגלית:

ותימרת, וזה לא כך. אני מבקש להשאיר לעוד

יומיים-שלושה קביעת העמדה לגבי תימרת במשרד, כי אני יודע שיש אצל

התיישבות 18.1.81

4.

י. מרגלית:

הסתייגות, אני רוצה לברר סומית את עמדת השר לגבי תימורת.

היו"ר השר א. שרון:

יש על זה החלטה של הממשלה. התייגתי לאחרונה
בשטח וראיתי את המצב.

י. מרגלית:

אני מסיר את ההסתייגות.

היו"ר השר א. שרון:

אני מודה לך.

מאחר שדנים בנושא הזה ברצוני להטב תשומת

לבכם לדבר נוסף, אני עדיין לא מביא זאת באופן רשמי הנה, אבל בזמנו
כאשר עלתה בעיית מיתר העלאת הוועדה האזורית בני-שמעון בפני בעיה
מאד דחופה דומה הקשור להתפשטות האוכלוסיה הבדואית באיזור שלין להב-
דביר לאיזור בית-קמא. היתה כאן בקשה להקמה של יישוב בתנאים דומים
ובאחריות לארגונו הפעולה תהיה דומה להקמת תימורת בצפון. המועצה
האזורית לקחה על עצמה את האחריות לבצע את ההתארגנות לקראת הקמת
היישוב, ולהקים יישוב שהוא נמצא צפונית לכביש בית-קמא - באר-שבע,
אני מתכוון לכביש החדש, צפונית לכביש בית-קמא - באר-שבע בקרבת
הקיבוץ דביר או דבירה של יישוב, שאני מניח שיחדו בו מבני היישובים
באיזור ואוכלוסיה אחרת. בעצם תפקידו הוא חלק מאותה מערכת שאנחנו
בונים עכשיו שמתחילה באיזור נחושה ועוברת לאיזור אמציה ומשם לאיזור
להב-דביר, כרמים, יתיר, מעון ותקוע.

אם להתייחס לאוכלוסיה הערבית הנמצאת בשטח

המגמה להקים את היישוב הזה בין שני ריכוזים ערביים גדולים, ערביים-
ישראלים גדולים החולכים ומתפתחים, שהאחד הוא רהט והשני הוא לגיעא.
אני עדיין לא מביא זאת להחלטה, אני רק רוצה להביא זאת לידיעת החברים
כאן, ובישיבה הבאה שתהיה תוך זמן קצר יותר מזו שהיתה הקודמת לזו
של היום, אבקש להזמין את יו"ר המועצה האזורית שיציג את העניין.

היו"ר השר א. שרון:

יצג את התכנית. שמעון רביד מביר את הנושא ואבקש להזמין אותם, כי הם מכירים את הבעיה בשטח בכל חומרתה, ושיביאו את מחשבותיהם המפורטות יותר, ואז אפשר יהיה להבאא זאת לצורך קבלת החלטה. בינתיים זה רק לידיעתכם, ונדמה לי שזו תהיה חוליה חשובה בשרשרת זאת של ישובים שאנחנו מקימים היום בשיפולי הרי הברון.

את הנושא הבא אבקש מאורי בר-און להציג.

א. מוגל:

אני מבקש להוסיף את ההערה הקבועה, שעוברת כחוט השני בהחלטות אלו, כיוון שכל ההחלטות

הן במסגרת מיגבלת התקציב, שגם זו תהיה החלטת הממשלה במסגרת זו.

היו"ר השר א. שרון:

אינני סבור שהממשלה היתה מקבלת החלטה

המתעלמת מהמיגבלות הקיימות במשק.

הח/6. מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

פרופ' ר. וייץ:

אני מבקש שאלה להבהרה לפני שעוברים לנושא

העיקרי, היתה הצעה מצד המחלקה להתיישבות

למסור שטח להקמת מרכז עולמי בשביל המכבי. אנחנו תכננו את הדבר.

היו"ר השר א. שרון:

אתן לך תשובה, הייתי בשטח יחד עם ראש עיריית

רמת-גן, נשיא המכבי העולמי, השתמשתי בהזדמנות

ביום מרוץ הלפיד שהיינו יחד בקברות המכבים והזמנתי אותו לסיור בשטח.

בקתי את המקום שאתם חשבתם או כולנו חשבנו עליו, והגעתי למסקנה שצריך

באיזור ההוא מקום אחר. אסביר מדוע. המקום ההוא, בדקתי זאת היטב, במפות ובשטח,

נמצא היום בתוך שטח המדעה המגודר של קיבוץ שעלבים, הוא גם נכנס שם

ממש וגובל בכפר רות. פה לא מדובר ביישוב הקלאסי. אנחנו למדנו כבר

מהנסיון מה פירוש להקים יישוב שאינו יישוב כפרי כאשר הוא גובל ממש

ביישוב חקלאי. יש מספיק בעיות וכולנו התנסינו בדברים האלה בתולדות הציונות. אורי ואני קבענו ביום רביעי לצאת עוד פעם ולחפש שטח. הצבעתי על מקום שהוא אולי קצת צפונה מהמקום הזה.

(א. בן-און: בקרבת קברות המכתבים ממש). הייתי רוצה שזה יהיה שם, אבל לא להכניס אותו בתוך השטחים החקלאיים של שעלבים, המתנגדת בתוקף לענין זה. יש מכתבים בענין זה. איני יודע אם אנשי כפר רות אמרו משהו, איני יודע אם הם יודעים. אבל להכניס בין שילת לבין כפר רות בתוך שטח מגודר של מרעה של שעלבים, לא נראה לי. יש שם מספיק מקום. כללית הנושא מקבל עלי. אני יודע שרענן צריך תשובה עד ל-1.2, כי מגיעה איזו משלחת. קבענו שאורי ואני עוד השבוע נציע לכם מקום אחר באיזור, אולי במרחק של 2 או 3 ק"מ משם.

יש לנו שתי מיגבלות בקביעת המיקום הזה:

ש. רביד:

(1) שאנחנו תמיד טענו - לא צריך לעשות זאת

בכוונה, אבל אני מציע לא להרתע מכך - שהעובדה שמקס מחזיק שטח מרעה בחכירה זמנית אף פעם לא מונעת אפילו מסירת שטחים לחקלאים. שלא לדבר על הקמת יישוב. זה שטח מרעה, ולכן זה ניתן בחכירה זמנית. יצאנו אתם לשטח ואני חושב שהם היו "בדלעים" את זה.

(2) וזאת חשוב לזכור - אנחנו רוצים להשתמש

במקום הזה גם כמרכז איזורי בשביל היישובים שנמצאים בסביבה. יש לזה תפקיד כסול, אחרת יש לנו מעט מדי יישובים בשביל להקים מרכז עצמאי. זה כפר רות ושילת^{מפני} שממתינו תשע"ן על המערכת הדתית באיזור. כפר רות ושילת לא מצדיקים הקמת מרכז עצמאי, מצד שני שהם יסעו כל כך רחוק זה גם לא מוצדק. לכן זה לא רע כל כך שזה קרוב אליהם.

ש. דביר:

הנושא האחרון, אנחנו שם תקועים על ידי שני

דברים: א) שטח האש, שעד היום לא הצלחנו להוציא משם, והצבא עומד על דה בחורף. ואם יוציאו את שטח האש יתברר שיש שם שטח עיבוד שטח, יותר חשובים מאשר שטח המרעה של שעלבים. מה שאנחנו מציעים זה לא שטח על חשבון שטח חקלאי.

הנושא השני הוא, אנחנו יכולים לתחום את מכבי

איפה שהוא בגבולות מה שנקרא בזמנו שטח החפזר. אני מעריך שמסיבות פוליטיות מכבי לא תלך מזרחית לקו השני של בקו-היישובים. (?)

חיפשנו שם די הרבה ובסופו של דבר נשארו

עם השטח הזה, אם כי היה לנו שם מיקום שהיה כרוך באבדן יער יותר מדי גדול. אם יוצאים עוד מעט אולי אפשר למצוא שטח אחר, אינני רואה שם כל כך הרבה אלטרנטיבות.

היו"ר השר א. שרון: אם ביום דביעי לא נמצא שטח אחר נחזור חנה.

פרופ' ר. וייץ: לא דבקתי דוקא בשטח הזה, אם יימצא שטח אחר

באותה סביבה, לא אחנגל. אבל בדבר אחד כן

דבקתי, כשאנחנו תחמנו את לכיש והוקמו שם 45 נקודות, לא היה שם מקום להכניס מספר אחי מפני שכל השטחים היו מוחזקים ומעובדים, פלחאים וכדומה. את נימוק הראשון לא רק שאני מצטרף לשמעון רביד, אלא מחזק אותו שבעתיים, זה אינו נימוק, זה לא במשבצת של שעלבים. הם וחלילה שאגע בשעלבים, אבל לא במשבצת שלהם והם קיבלו מרעה זה, אבל אין לו שום חזקה, הוא גם לא יכול להתערב.

אנחנו תחינו ארוכות בנושא הזה, כי כל האידור

הזה מתוכנן לא ביתר קנה מידה, ויסלחו לי כל חברי על תכנון זה ואני בתוכם, כיוון שיש שם תערובת של אידור עם שירותים דתיים ולא-דתיים, דברים שאנחנו נמנענו מהם, והיינו צריכים להמנע מהם ככל האפשר.

פרופ' ר. וייץ:

כך יצא, וכיוון שכך יצא, אמרנו: בואו ניצור

משולש קטן שלא יפריע לעיבוד הגדול של פועלי אגודת ישראל. פועלי
אגודת ישראל היא תנועה סימפטית, קונסטרוקטיבית ויש לה ישובים טובים,
ואנחנו לא רוצים לפגוע בהם לרעה חס-דחלילה. בגלל זה עשינו את
המשולש הזה. אם תמצאו שטח אחר שמסלא את אותו התפקיד, בבקשה. אבל
צריך לעשות את זה בזמן. זה מפעל גדול וחשוב וצריך לסייע בו.

היו"ר השר א. שרון: יש שם דבר שנראה לי קצת מוזר. הם מדברים על
משקי עזר.

פרופ' ר. וייץ: זה ירד לחלוטין. אין משקי עזר.

ש. רביד: ברשות התכנון זה לא אושר.

ס. דרובלס: אם יו"ר הוועדה חושב לסייר בשטח ביום רביעי,
זה בהחלט טובל דיהוי. אני מציע שברגע שיאתרו
את המקום המתאים נקבל החלטה ויודיעו על כך באופן ישיר ליו"ר מכבי
שמחנכים את המקום תה.

עוד הערה בקשר למרכז - הם לא מדברים על משקי
עזר; הם מדברים על כפר של מורים ואנשים שיוכלו להעביר^{שם} קורסים למכבי
העולים. לדעתי דבר כזה לא יתאים עם מרכזי איזורי.
(פרופ' ר. וייץ: מדובר רק על השירותים). אני מציע לא לערוב, מרכז
איזורי זה דבר אחר. כל נקודה שתאותר ותתאים נודיע להם באופן ישיר,
ובקשר לענין של שילוב עם מרכז איזורי זה צריך עוד לבדוק. היעד
 שלהם הוא הכשרת מורכבים ואנשי חינוך שצריכים להיות במקום.

ש. רביד: אבל המשפחות של המורים והמחנכים תגורנה שם

באופן קבוע.

ס. דרובלס:

מזה לא תקבל שירותים לשובים בסביבה.

פרופ' ר. וייץ:

למה? מורים יכולים לעבוד ביישובי הסביבה, זה

שירות איזורי. אני חושב להיפך. צריך למצוא

נקודה מתאימה. זה הכל.

ס. ריבלין:

אני משוכנע שאם תבנה את המקום רק למדריכים ומורשים

הם לא יבואו לשם. אם יבואו בחל-אניב ויבואו לשם

רק לשם עבודה.

היו"ר השר א. שרון: היתה כבר החלטה עקרונית בנושא זה. מה ששרי באי-

בהירות היום זה רק המיקום המדויק. נקבע ביום

רביעי את ציון המקום ונביא זאת בפניכם.

ס. דרובלס:

אין צורך להביא, אפשר להסמיק את היו"ר יחד עם

עוזריו לקבוע ציון הנקודה.

י. מרגלית:

כל הסערכות שלנו נמצאות תחת לחץ חזק ומתמיד של

גופים שונים שתובעים להתיישב באיזור מודיעין.

מוכר הנושא של חצב, מוכר הנושא של עיר מושב עם איזור אגודה של אלף או

אלף וכמה אנשים. (פרופ' ר. וייץ: לא הייתי נלחץ מזה, מכבי זה רציני

אנחנו

וזה לא). אנחנו מבקשים לבחון בעיניים מקורות לקראת מה|הולכים.

בפני הוצגה שאלה, כי יש היום גורם פרטי שרוכש

קרקעות בסדר-גודל של כאלף דונם ועומד לבנות שם באיזור, באותו איזור

של שלושת המושבים.

ס. דרובלס:

איך הם יכולים לבנות אם זה שטח וקלאי ולא לקנייה.

י. מרגלית:

אם הוא ישיב את הרשיונות המתאימים מועדות בנין

ערים יש להניח שהוא יעשה זאת, אם יקבל רשיונות.

התכנית של כפר מכבי מדברת על קטע קטן שצריך להיות מרכז עולמי שעוסק

י. מרגליט:

בתחום של החינוך הגופני או של הנושאים שבהם עוסק מכבי, ולירד פסודה שכונה לא קטנה של סגורים לכל דבר. אין תשובה ברורה מי יתפורר בשכונה זו באופן רשמי. אני חושב שמרכז איזורי אין צורך בו בשביל שני מושבים. סגירת סגורים ודאי שזה לא נכון.

צריך לקרוא לילד בשמו ולומר ברורות: האם ועדת שרים נכבדה זו הולכת ומכריזה שהיא מקימה שכונת סגורים באיזור מודיעין? אז שחששה זאת. לפחות התכניות כמו שהן כיום כך הן כוללות.

פרופ' ר. וייץ: זה לא כך.

היו"ר השר א. שרון: צריך להבין, בדברים אחרים אנחנו הולכים סהר, ובנושא זה אנחנו דנים וחוזרים ודנים, ומתלבטים בזה. כבר הלכתי לראות את המקום, אני מוטרד מהנושא שיוסי מרגליט מדבר עליו. לא הייתי רוצה שהוועדה תקבל שום החלטה על הקמת איזור עירוני באיזור מודיעין. לדעתי זה דבר שהיום אסור לעשותו. לא זו הכוונה. (פרופ' ר. וייץ: אין חילוקי-דעות בזה). הנושא הזה ייבדק. אם זאת הכוונה ייתכן שגישתנו תהיה שונה.

אני מבקש ראשית-כל לאפשר לי לאתר את המקום. אין כוונה לפתוח את איזור מודיעין ליישוב. לפי דעתי לא צריך ליישב שם באיזור הזה.

פרופ' ר. וייץ: מדובר על יישוב קהילתי סגור.

הח/7. חיזוק היישובים וההתיישבות: -

- א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
- ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתיישבות ברמת-הגולן, בבקעת הירדן ובגוש עציון

היו"ר השר א. שרון: אני מבקש עכשיו את אורי בר-און להציג את

החלטת הממשלה מבחינת המיקום של המפה.

א. בר-און: כפי שכולם זוכרים בהחלטת הממשלה היה מדובר על

עשרה יישובים נוספים, מתוכם אושרו שבוע שעבר

שניים. אושרה אלקנה ב' שתיקרא יקיר ב', בגלל קרבתה; והשני זה נעלין או נילי, זה גם כן שם זמני כמובן, שנמצאת מצפון למתחיהו. אלה שני האחרים שאושרו בשבוע שעבר להתיישבות מתוך עשרת היישובים שהצגנו בזמנו, ואני מקווה שאתם זוכרים אותם. ששה מהם כבר עברו דיון וארבעה אושרו כבר קודם, ועכשיו אושרו עוד שניים.

אלה המקומות: על כביש חוצה שומרון כחצי הדרך

בין אלקנה לאריאל, יקיר ב' ומצפון למתחיהו ליד ביר קדים נעלין, המקום שאנחנו קראנו לו נילי. בכל מקום כזה בערך 1000 עד 1200 דונם, שחלקם ראויים לבנייה לא כולם. (היו"ר השר א. שרון: במקום הצפוני 1700 ובמקום הדרומי, בנילי קרוב ל-2000).

יש פה נושא של שטח תעשייה באזור זה. אנחנו

עוד נבדוק את המקומות ונראה איפה לעשות את איזור התעשייה, יש פה מקום גם לאיזור תעשייה וגם ליישוב, מבחינת המקום. בדיוק את המיקום איפה זה יהיה ואיפה השני, נבדוק זאת במקום. החשוב הוא שהמקום הזה אושר. כפי שאמרת קודם, זה למעשה נמצא על ציר חוצה שומרון וקרוב מאד לצומת שמקדני שומרון-קדושים-יקיר והכביש החדש שלמעשה עכשיו עומדים לגסור אותו או את חלקו על מנת לתת קשר ליקיר.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע שיישובים אלה ייסמרו לטיפול של

חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית כיישובים

קהילתיים, והייתי מבקש לאשר זאת.

פרופ' ר. וייץ: ידעתי שתבוא הצעה, לא ידעתי בדיוק את המיקום,

דוסה לזו, ואני פותח ואומר שאני מתנגד להקמת

שתי הנקודות הללו, ובאתי לנסק מדוע.

אני מציע לעומתן, עם כל הכבוד להחלטת הממשלה,

ואני מבקש את בא-כוח הממשלה היושב פה להעביר הלאה את ההצעה שאני מביא לכאן. אני סבור שתוספת יישובים במקומות המוצעים באה על חשבון

צורך רחוק הרבה יותר לחזק איזורים שחשיבותם הבטחונית והאסטרטגית עולה, לפי עניות דעתי בסובן. מבחינה הת"שנות בלי כל ספק שאם

נרכז את המאמץ בהם הם יוכלו להיהפך לאיזורים הסקיימים את עצמם

מבחינת מספר היישובים שם, מבחינת מספר המתיישבים ומבחינת העזרה

של היישובים בתוך גוש הת"שנות. על מנת להסביר את מה שאני אומר

(ב. דרובלס: מה סדר היום?) היה סדר-יום של חידוק ההתיישבות

החדשה. (ב. דרובלס: אז נאשר קודם את מה שהובא). אני מביא את

ההצעה שלי כנגד זה, ולא זה וגם זה. עם כל הכבוד, זה המקום שבו צריך לדון בעניינים כאלה.

היו"ר השר א. שרון: יכול להיות שדבר זה מאד ימצא חן בעיני ובישיבה כהצעה

הבאה אביא את הצעתך, נוספת לאישור הממשלה.

פרופ' ר. וייץ: אני מביא לכאן הצעה אחרת, כי אני מצביע נגד

הקמת היישובים שהוצעו כאן, לא משום שיש משהו

מיוחד ורק לגביהם, אלא משום שיש לי השקפה התיישבותית שונה, וזה

המקום שבו הגוף שצריך לבדוק את העניין בכבוד ראש; ואני מציע הצעה

שכנגד ואני מבקש להתייחס אליה בכל כובד הראש.

אנחנו עוסקים ברמת-הגולן הרבה זמן, והקימונו

שם הרבה יישובים, ויישובים טובים תורה לאל. כדי שרמת-הגולן תיהפך

לאזור מלא בלי חללים, ושתוכל לתפקד כאזור אחד, יש פרט ליישובים

שהקימונו כמחנות (המשבצות הכחולות על המפה) וצריך להפוך אותם ליישובי

פרופ' ר. וייץ:

קבע, שעל זה אין שום ויכוח, פי הם קיימים. זו בעיה יותר מקציבית מאשר בעיה של החלטה פה; יש פער עצום בין צפון רמת-הגולן לבין דרום רמת-הגולן, וכולנו יודעים זאת. את הפער הזה חייבים לסלוא, אם אנחנו רוצים לראות ברמת-הגולן חשית אזורית פונקציונלית סתאית ללא חללים במרחב.

אני עומד על כך שהקטת ארבעת היישובים הללו ועוד מושבה אחת (ס. ריבלין: מה זה מושבה, ישוב קהילתי?) לא, זה לחוד, ענין המושבה יותר סתאית לגופו של ענין. אלה שני ויכוחים שונים. אני סבור שהקטת ארבעת היישובים הללו ברמת הגולן עדיפותם עולה על כל מקום אחר. בשל הנימוקים הללו, מפני שתוספת שלהם גוסרת מפעל, עושה אותו יציב והרבה יותר כלכלי; יש לנו פה שטחים שאפשר להקים בהם יישובים בדרך שאנחנו יודעים כיצד לעשות זאת.

מה אומר זה ל?

ס. דרובלס:

זו בעיה מסדרנה ראשונה.

פרופ' ר. וייץ:

היו"ר השר א. שרון: רענן, אנחנו איננו ברי פלוגתא שלך. אני מציע לשמוע ואני מבין לבדוק זאת כהצעה נוספת.

אני מבקש עוד חמש דקות כדי להציג את עמדה.

פרופ' ר. וייץ:

אני ניגש ליישובות האלה בסלוא כובד הראש ומתכוון

להק ובסלוא הרצינות לנושא.

אני דואג עוד יותר מאשר לרמת-הגולן לבקעת הירדן.

בבקעת הירדן יש שני חללים קשים שחייבים לסלוא אותם, וכולנו יודעים זאת. אבל יותר מזה, על סנת שאפשר יהיה לשלם ולהעריך את המוביל מן הכנרת, שעליו פעם עקרונית החלטנו (היו"ר השר א. שרון: עובדים שם במטא הקצב) אני יודע.

פרופ' ר. וייץ:

על סנת לאפשר את האוכלוסיה הכפרית הדרושה כדי
 שבקעת הירדן תהפך ליחידה פונקציונלית מלאה, ועל סנת לנצל את השטחים
 הקיימים גם לייצור חקלאי ליצוא, יש פרט לשלושת היישובים האלה שכבר
 עלו וצריך להפוך אותם ליישובי קבע, יש פה מסבנות כפי שאתם רואים
 (תיאור על הספה) פנויות עומדות מוכנות לששת יישובים. ששת היישובים
 הללו - לא סימנתם את כל היישובים הקיימים בבקעת הירדן, כדי לא להסיח
 את הדעת מן העיקר. אני סבור שבקעת הירדן עומדת בעדיפות העולה על
 העדיפות של הנקודות שאתם מציעים, כי פה זה משלים התיישבות קיימת
 מבחינה כלכלית וגם מבחינה בטחונית ואסטרטגית.

דבר שלישי, אלה סודות הר חברון. אתם זוכרים
 שדיברנו על זה ארוכות. אנחנו מנסים לחזק את כל הקו הירוק וכל הפרדות
 שיש בקו הירוק לקחת כל מה שיבוא בעתיד. אנחנו רואים שמנחוש בחצי
 הקשת הזאת (תיאור על הספה) דרך יתיר אל מדבר יהודה, אפשר להקים קשת
 של יישובים באיזור שהוא היום איזור פרוז, מופקר, עוברס בו ללא קושי
 וטחזיקים פה באדמות בדואים ואחרים.

אשרנו מספר ניכר של יישובים, שבעה יישובים
 שטעונים הקסה. איני בא לדבר עכשיו על הבעיה לאן צריכים לבוא האמצעים:
 להשלים את מה שכבר תקענו רק יתדות או להוסיף יתדות? זה לא על סדר היום.
 על סדר היום השאלה של תוספת יישובים חדשים. על כן אני מבטיל את
 הערתי רק לנושא הזה. Z אני מציע להוסיף בנוש עציון עוד יישוב אחד
 על סנת לחבר אותו לעדולם, ולאפשר רצף של הקו הירוק כולל גוש עציון.
 בניגוד להצעות לחבר את גוש עציון לירושלים, והסיבה ברורה וידועה.
 יש פה חילוקי-דעות יסודיים. מה שעוד יותר חשוב זה לבסור את הקשת
 של היישובים לאורך הקו הירוק.

הי"ר השר א. שרון: יש כאן גם משבצת למספח גוברין שהמספח החליטה עליו.

פרופ' ר. וייץ: לא הכנסתי את כל היישובים שכבר ישנם ושדנו בהם.

אלה כולם יישובים חדשים. יש פה סימון גם של

מספח-גוברין, לפי כל המפות. (הי"ר השר א. שרון): זה לא בדיוק המקום

שמטותן במפה שלך). לא זו הנעיה. (ס. דרובלס): זה צריך להיות קצת יותר ימינה על המפה). אני מציע עוד שש נקודות נוספות.

אני מנסה כך את דברי: כל המאמצים ליישובים חדשים

- ולא מניתי כאן את הערבה במפה זו, אף על פי שהיא חשובה מאד, ויש לנו

הרבה מקומות למלא אותם בערבה. לא מניתי אותם. לאור המציאות שבה

אנחנו נמצאים, לאור ההתחלות שנעשו וצריך לסיים אותן, לאור מה שצפוי

לנו בעתיד, לאור זה שצריכים להקים יישובים שביסוסם החברתי והכלכלי

יותר מהיר, ומשלים מה שעשינו, אני בא לטעון כאן שהאסטרטגיה של

הכוונת הנקודות החדשות היא אסטרטגיה מוטעית, ושנחנו צריכים לתת דין

קדימה (א) לבקעת הירדן; (ב) לרמת הגולן; (ג) למרביות הר חברון.

אם תציעו לעשות גם זאת וגם זאת, אני רוצה לטעון

כאן שאי-אפשר להגיד לעשות גם זה וגם זה, כי אין לנו כוח ואין לנו

אפשרויות בתקופה הזאת שלפניה אנחנו עומדים ובשנתיים הקרובות לעשות גם

זה וגם זה. על כן, אני עומד על הקביעת עדיפויות, ולדעתי העדיפויות

שאני מביא הן עדיפויות יותר קולעות ויותר נכונות.

אם יהיו קשיים, וייאמר שזו בעיה של מדיניות

המספח, והי"ר צודק, ואני מקבל זאת, תמיד קיבלתי מרגע שהחיישתי

מביט שולחן זה, אני רק מבקש, היות ואנחנו עומקים בנושא כה חשוב וכה

יסודי, שתאפשר לי - ואני מבקש זאת - להזמין אותי בפני הפורום המחליט,

ועדת השרים לבטחון פנימי, לא כדי להשתתף בדיונים, אלא כדי להביא את

טענותי בפני הפורום הזה.

הי"ר השר א. שרון: שמחתי לשמוע את הצעת רענן וייץ, ולפני שאתייחס להצעות שהממשלה כבר אישרה, ברצוני להביא כאן הצעה ש אני מקווה שתתקבל על נולנו, האומרת כך: הוועדה שמעה הצעתו של פרופ' רענן וייץ לתוספת ארבעה יישובים ברמת-הגולן; ששה יישובים נוספים בבקעת הירדן ויישוב אחד נוסף בגוש עציון (ר. וייץ: וששה יישובים לסרגלות הר חברון). הם כבר הופיעו כאן וזה היה בממשלה והם אושרו. סעיף ב) יו"ר הוועדה יביא הצעות אלו בהקדם בפני הממשלה. אני לוקח על עצמי להביא, ואני מבטיח לרענן וייץ, שאני מבקש מהממשלה להזמין אותו כדי שיסביר בפניה מדוע חשוב להוסיף יישובים מעבר למה שהממשלה הודיעה שהיא עומדת להקים. אשפח מאדם אם תשכנע את הממשלה בנושא הזה. איני חושב שיש חבר אחד ליד שולחן זה החולק על החשיבות של תוספת יישובים בבקעת-הירדן וברמת-הגולן ובסורדות הר חברון ובגוש עציון. זה דבר מקובל בוודאי על כל החברים.

ס. ריבלין: מה הסבב כרגע: פירוש הדבר שחתי ההצעות מוסכמות על כולם?

פרופ' ר. וייץ: לא, אני מצביע נגד, כיוון שהודעתי שאיני חושב שאפשר לעשות גם זה וגם זה. אני רוצה להסביר לממשלה שכוחנו מוגבל והיא צריכה להחליט או זה או זה. זה מה שאני מביא.

הי"ר השר א. שרון: רבותי, אני בטוח שהממשלה תשפח לשמוע כל חבר ובוודאי חבר נכבד ומנוסה כמו פרופ' רענן וייץ. ברצוני לעבור עכשיו להצעה שעומדת לפנינו היום. אנחנו יושבים פה בפורום מצוטצם של חברים, ואני מדבר בצורה גלויה. אני מאז נזהר תמיד לקבוע קביעות מה יותר חשוב. אין לי הבקחון הזה לבוא ולומר שמבחינה בטחונית זה יותר חשוב מזה. יש לי אולי נסיון מסויים, אבל אני בדרך-

היו"ר השר א. שרון:

כלל זהיר. אף פעם איני אומר: אני משוכנע שרק מה שאני אומר זה חשוב.

אני חושב שהדברים שנאמרו פה על ידי פרופ' רענן

וייץ הם חשובים, אבל איני יכול להתעלם מהנקודות שהוצגו כאן וגם

מחשיבותן. ברצוני לנסות להסביר כל אחד מהיישובים האלה.

אתחיל מנילי הנמצאת מצפון למחתינו. זה תו"ר

שטח גבוה מאוד הנמצא מצפון למשטרת דיר קדיס. זה איזור שטסנו כל שנה

התעופה בלוד, כל המעשיה האווירית הכל מונח שם מסש על כף היד. זה אולי

השטח השולט ביותר שישנו באיזור זה. מבחינה זו, אם אני רוצה להשוות

משהו למקום הזה, זה לא מחתינו, אלא איזור הבריכה שמעל למחתינו, בריכת

המים מעל הגבעה הגבוהה הזאת, זה בשטח יותר גבוה שהוא יותר שולט

על האיזור הזה. המקום הזה אינו מקום העומד בפני עצמו, הוא חלק ממערכת

של יישובים שהקימונו במקום, וזה כפר רות, שילת, מחתינו והיום נילי.

כל זה הוא גוש אחד של יישובים שיש לו מטרה אחת, והיא: להחזיק את

השטחים הגבוהים והנישאים שישנם במקום הזה, ושולטים על כל איזורי החוף

ואוכלוסייתה של ישראל.

באשר למקום שאנחנו קוראים לו היום יקיר ב', הוא

נמצא לאורך ציר חוצה שומרון, שוב על תו"ר שטח גבוה. כאשר עומדים שם

רואים את המחצבות הנמצאות בשיפולי הר הכרמל ליד בנימינה, רואים את

תחנת הכוח בחדרה באופן מלא, ורואים עד לאשקלון. הייתי אומר. נסל

אשדוד רואים אותו באופן ברור לחלוטין, ורואים את האזור עד לאיזור

אשקלון כולו גלוי ומונח על כף היד.

המקום נמצא לאורך ציר שהיה בעתיד, אני מעריך.

ציר התנועה החשוב ביותר של מדינת ישראל.

לפי הבטחת הקרן הקיימת סיוני הציר יהיה פתוח

א. בראון:

לבקעת הירדן.

היור' השר א. שרון: אני שמח. זה ציר שמחבר את איזור שפלת החוף

עם מעלה אפרים ובקעת הירדן. זהו הציר אני

חושב החשוב ביותר, שנותן אפשרות של תנועה תוך שעה אחת מבקעת הירדן לאיזור חל-אביב. בזה כרוך הכל, אם זה חיים תקינים של האנשים במקום, אם זה ציר לצרכים בטחוניים באם נזדקק; זה עונה לבעיה של העברת תוצרת חקלאית, שצריך להעביר אותה במהירות, אם לשדה פתעופה בן-גוריון או לנמל אשדוד, זה מקצר את הדרך ומקל על העניין. היישוב הזה נמצא על הציר הזה. לא חשוב איזה פתרון מדיני בסופו של דבר מדינת ישראל תבחר בו, החשיבות של הציר הזה היא בכך שלאורכו יחיו יהודים. רק אם יהיה רצף יהודי לאורכו של יישובים יהודים, מיחקני צבא, מבני תעשיה, איזורי תעשיה, ערים, רק אז הציר הזה יוכל לסלא את ייעודו, כפי שאנחנו רואים אותו.

נוסף לכך, היישוב הזה נמצא ליד צומת מאוד חשובה,

זו צומת של דרך שלצערי עד היום לא סיימנו את עבודתה אלא בשפריצה, ורק חלק קטן יהיה מכוסה אספלט; ציר שמקשר את כביש קלקיליה-שכם עם ציר חוצה שומרון. זה ציר נהדר ואולי אחת הדרכים היפות ביותר ששנן. זה ציר שמקשר שני גושי התיישבות, את גוש קרני שומרון, שהולך ומתפתח היום במהירות גדולה מאוד, עם גוש אריאל-אלקנה. יש חשיבות רבה, כמו שאנחנו יושבים היום בקרני שומרון ליד הפתח הצפוני של הציר הזה, כך יש חשיבות רבה לשבת ליד הפתח הדרומי של הציר הזה. לכן, אם אני צריך לשקול היום מה יותר חשוב

מבחינה בטחונית, נאמר יישוב בבקעת הירדן, והייתי אומר שיישוב כזה הוא חשוב ביותר; לומר היום שיישוב במקום כזה הוא פחות חשוב, לא הייתי אומר זאת. הייתי אומר ששניהם חשובים. כמו שלא הייתי אומר, למשל, שיישוב בבקעת הירדן, שאני כולו בעדו ותוסך בו, הוא במישהו יותר חשוב מיישוב שנקרא חומש מעל לכפר סיד אל חודר. רענן וייץ ודאי כאשר היו נוסעים מכיר את השטח הזה עוד מימי מאורעות 1936| לצפון דרך תול-כרם-נור-שאסס, דיר-שארף במסיבות אל דהר. (ר. וייץ: ב-1936 הייתי בין אלף המתנדבים לגליל).

היו"ר השר א. שרון:

זה היה המקום ששם התנהל בשנת 1938 הקרב הגדול של הבריטים נגד הכנופיות, והם הצליחו להפיל שם שלושה מטוסים. זה קרב ידוע. שם היה מקום גבוה מאוד. במקום הזה שהיום יש שם יישוב בתנאים קשים מאוד, כיום בהיר אפשר לראות את החרטום, את עפולה, את נצרת, רואים את המגדל של האוניברסיטה בחיפה על הר הכרמל, ורואים את נמל אשדוד על כף היר.

לכוא ולומר שיישוב כזה הוא פחות חשוב מיישוב

בבקעת הירדן, לא הייתי אוטר זאת. אני חושב שמי שאוטר זאת לוקח על עצמו אחריות גדולה מאוד. אני לא מרשה לעצמי לקחת את האחריות הזאת לוטר, שיש מקום אחד יותר חשוב או פחות חשוב. אני אוטר שזה חשוב ונח זה חשוב. לא הייתי מבטל מחשיבותו בשום פנים ואופן.

אני חסיר גדול של גוש עציון. אני רוצה שחדעו

שאת המתיישבים ראשונים בגוש עציון הכנסתי אותם כאשר בצבא ראש מחלקת

ההדרכה, עוד לפני שהממשלה אישרה אותם אז; לפני 12-13 שנה, הכנסתי

אותם לאחר המחנות שהחזקתי צבא, פניתי מחנה והם נכנסו לשם. אני מעריך

מאד את הנעשה בגוש עציון, אף אחד לא יוכל לוטר לי בשום-פנים-ואופן

שיישוב בגוש עציון הוא יותר חשוב מאשר תפוח וצומת בצומת ציר חוצה

שומרון עם כביש רמאללה, שלב חשוב איזה פתרון מדיני יהיה למקום הזה. אם

לפי התפישה של רענן ולפי התפישה שלי, לא חשוב כרגע איזה פתרון יהיה.

הצומת הזאת חסיד תהיה צומת, ובצומת הזאת חשוב לשבת.

אני מציע לכולנו להיות קצת זהירים בנושא זה

של קביעת מה יותר חשוב ומה פחות חשוב. לכן איני רוצה בשום-פנים-

ואופן שאנחנו נחליט אחרת. ראשית, יש על זה החלטת הממשלה, והיא בהחלט

קובעת. אבל גם בלי החלטת הממשלה אני רואה את המקומות האלה כמקומות

חשובים.

שנית, לגבי מה שמציג כאן רענן ליד בית-הערבה,

לשם אינפורמציה אני רוצה למסור לכם, שכבר יש בקשה לדון באיזרוח המקום

היור' השר א. שרון:

הזה. אנחנו יושבים בביית-הערבה. אני מאד סביר על הצעותיו של רענן על הקמת היישובים הנוספים מעל לנעמה הראשונה, שעכשיו צריך להתחיל בהקמתה, הנמצאת צפונית-מזרחית מיריחו. התוספת של שתי הנעמות הנוספות, הסוגרות את יריחו, אני מאד סביר על התפישה הזאת, אני חושב שהיא חשובה, כי בעיני יריחו היתה תמיד פירצה, ולפי דעתי צריך לסגור את הפירצה הזאת. אני בהחלט תוסך בזה.

אביא זאת לסמסלה ואני מבקש להזמין את רענן וייץ להרצות מדוע לפי דעתו חשוב לעשות זאת. כפי שאתם יודעים ראש הסמסלה דיבר על כך שבתכנית הסמסלה הזאת יש עשרה יישובים. ראש הסמסלה אמר זאת. אנחנו צריכים לבוא ולומר: למה רק עשרה יישובים? יש עוד יישובים שצריך להקים. אני מאד זקוק לסיוע הזה.

חוץ מזה, נניח שהסמסלה הזאת לא תספיק להקים את אלה, אני בטוח שרענן יוכל לחשכנע את הסמסלה הבאה להקים אותם. אני משוכנע בזה. אבל אני מבטיח להביא זאת בדחיפות ולדאוג שיביאו גם אותך.

אני מבקש שהחטיבה להתיישבות תיטול על עצמה ותיגש לעבודה במלוא החנופה והמרץ.

אל"ם ד. סתיו: בסך הכל שני היישובים האלה, כיוון שישנה החלטת הסמסלה, והיה גם סי שכבר איתר את הקרקעות, הבעיה היא לא אם היישובים יוקמו, אלא הבעיה היא בעצם באיזו דרך לסמך אותם. לזה ברצוני לומר: א) לגבי היישוב יקיר ב', אני קראתי לו ברקן, היישוב הזה הקרקעות שלו והאיתור שלו הוא בקצה המערבי של החחום של אריאל. אני רוצה להדגיש את מה שאמר אורי, שאת התכנון של היישוב יש לבצע במשולב עם סי שמתכנן את אריאל ואת היישובים שם. זה צריך להשתלב עם התכנון של איזור התעשייה של אריאל, וצריך להיות מתואם. לגבי נילי (ס. ריבלין): אולי אפשר כבר לקבוע שהשם לא יהיה נילי, כי יש כבר יישוב בשם נילי בארץ).

אל"ם ד. סח"ו:

זו גבעה 434. ליישוב הזה בעיקר בגלל המיקום

זה, אני חושב שצריך לנצל את העובדה שהוא יושב באותו איזור שיוסי מרגליה הזכיר אותו, שישנם לא מעט לוטשי עין, אם לומר כך, שהיו רוצים להתישב שם התישבנות עירונית, ולא יישוב קהילתי. צריך לנסות להקים אותו כיישוב עירוני פתוח על ידי זה שיחפשו וימצאו את הקבלן או את היזם, שיהיה מוכן להשקיע, ואני חושב שבאיזור הזה ימצא יזם כזה, בגלל זה שמחפשים שם קרקעות, אותם אלה שמחפשים אותה במודיעין. צריך לנסות לא להעמיס אותו על חטיבת ההתישבנות כעוד יישוב קהילתי שיהיה להם קשה להרים אותו בקרוב, אלא להקים אותו כיישוב עירוני פתוח באיזור מודיעין.

י. מרגליה:

שני היישובים, גם אלקנה ב' וגם נילין, לכל אחד

מוקצה סדר גודל של למעלה מ-1500 דונם. סדר גודל

כזה איננו יישוב קהילתי, זה יישוב שאפשר להפיק סכנו סדרי גודל של 1000 יחידות דיור, ולפעמים יותר.

לכן לרעתי, ההיבט צריך להיות היבט בעל אופי

עירוני

עירוני, כפי שהזכיר כאן דני סח"ו, יישוב בעל אופי פתוח. ברור לי

שלצבי אלקנה ב' זה מקום אידיאלי ליצירת סוקד תעשייה על כביש חוצה

שוטרון, על צומת הקשר עם גוש קרני שוטרון. אני סבור שאם רוצים להקצות

לאלקנה ב' יישוב קהילתי קטן, ניתן לעשות זאת. אז צריך במשותף לאחר

שטח לקטע של יישוב קהילתי. שאם לא כן, כדאי לראות בשטח הזה כחלק

מתוך המיקבץ הגדול של אריאל, שיהיה חלק מתוכו.

לכן אני מבקש להציע ששני היישובים האלה יועברו

לאחריות משרד הבינוי והשיכון.

ס. דרובלס:

בשם החטיבה להתיישבות אני מקדם בברכה את החלטת

הממשלה להקים שני היישובים במקומות המוצעים.

יקיר ב' והיישוב השני שבינתיים נקרא נילין. ההחלטה כהחלטה היא טובה והיא באה לחזק את שרשרת היישובים שאנחנו נמצאים בה.

מכאן אופי היישוב אני בהחלט רואה שבהתחלה

אנחנו צריכים להחליט שהם יישובים קהילתיים, על סנת שהחטיבה להתיישבות

תוכל לטפל בהם. לטווח יותר ארוך אין לי כל התנגדות שאיזורים אלה

ילכו ויגדלו ויהפכו לערים בישראל, ואני מאמין שהם יהיו ערים. בשלב

הראשוני אנחנו חייבים וצריכים לטפל בהם, כיוון שלשם כך החטיבה ערוכה

וסתורגלת לטפל ביישובים מסוג כזה במקומות שהם נמצאים.

בקשר להצעות של רענן וייץ, אני סבור אותו בעיקר

על החלק הזה סביב יריחו, שאני חושב שזה באמת דחוף, להקים יישובים

שיחזקו יחד עם ורר יריחו, והיישובים האחרים שכבר הוקמו, אנחנו חייבים

לסגור פה את הפירצה; בדרום הבקעה ישנה פירצה רצינית מאוד, אין שם

יישוב וזה נשאר שטח פנוי.

אני מקבל בהחלט את הרעיון שבדרום הבקעה סביב

יריחו, המקום בדיוק שהוצע כאן לא כל כך חשוב, זה צריך להיות קצת

יותר פנימה, על זה כבר נסתדר עם רענן, כמו תמיד.

בקשר לדברים האחרים, ודאי שכל יישוב בארץ-ישראל

היכן שלא יהיה, זה סבור. אבל העדיפויות הם היישובים שאנחנו מדברים

עליהם עכשיו. ארונ' היר, החטיבה תשטח להקים אותם, אבל כמובן זה

צריך להיות מלווה גם במשאבים, כי לפי המשאבים הנוכחיים, אנחנו מקווים

שזה יהיה בהתאם להחלטה.

לכן אני בעד ההצעות של רענן, אבל אני אוסר שקודם

זה, והעדיפות לדעת סביב יריחו, הקמת הנעמה, איזרוח בית-הערבה, להקים

את ששה היישובים האלה, והלאה כל יישוב שיקום בארץ ישראל נברך עליו.

פיו"ר השר א. שרון: יש עוד יישוב אחד מאושר כבר בעצם, אבל לא
איתרנו את המקום שלו כשטח עדיין, מה שקראנו
בזמנו אלסוב ב'.

י. מרגלית: אני מבקש רק לחקן עיוות שלצערי הרב נשמט מידיעתו
החטיבה של יו"ר . . . נקבע בספורט מהי ההגדרה של
יישוב קהילתי לפחות במערכת היחסים בין החטיבה והמחלקה לבינינו.
יישוב קהילתי משמעותו יישוב שבניצב הסופי שלו הוא סדר גודל של 300
עד 500 יחידות דיור. (סב דרובלס: עד 450). לכן, סורי גודל של
יישובים מסוג זה אינם יישובים קהילתיים.

ס. דרובלס: אנחנו מדברים עכשיו על פחות מ-500.

פרופ' ר. וייץ: אני במקומו של סת' דרובלס, בוודאי הייתי אומר
אותם הדברים, אילו הייתי שייך להשקפת העולם
ולתפיסת העולם של סת', אבל אני נמנע מלנקוט עמדה אקטיבית. מי שבאמת
רוצה להשיג את הטטרה מבחינה התיישבותית ותכנונית אמיתית, צודק יוסף
מרגלית, אין בזה צל של ספק. אני כבעל מקצוע הייתי מתכנן את זה בצורה
שהצבא ויוסי אמרו, כיוון שהשטחים הם גדולים מאד, עם מקומות טובים,
הרבה יישובים
הם יכולים למשוך ואפשר להקים שם מבחנה שהשר מדבר לא חשוב איזה סוג
של יישובים יהיה שם, העיקר שיהיה יישוב יהודי. לפי דעתי לא צריך
להתחיל ביישוב סגור ואחר כך לעבור ליישוב פתוח. התכנון לא מתאים;
אנחנו עושים שגיאות, למה לעשות זאת?

אני נמנע מלהביע דעה, כי זה כמו להביע על שני
דברים שאינם רצויים. אני חייב לענות ליו"ר, קודם כל מפני שאני מעריך
את עקשנותך ואת דבקותך במטרה שלך. אני אומר זאת לא מהשפה לחוץ,
אף על פי שאני מתנגד בתכלית נצוצה למה שאתה רוצה להביא אלינו, על כל
עם ישראל. אני אומר את הדברים בחברות ובצורה הברורה ביותר.
(א. בראון: איזה דיבר זה, להביא אלינו, על עם ישראל?)

פרופ' ר. וייץ:

יש בינינו הבדלי חפ"שוח היסטוריים, שהם נותנים

לי את המצפון ואת המצפון לומר מה חשוב ומה לא חשוב, מה קודם ומה לא קודם. לפני 7 שנים היה לי ויכוח חריף מאוד עם אחד מקרובים רחוקים שלי שקוראים לו עזר וייצמן. זה היה עוד לפני חטא הבחירות, ולפני הסתפק. באחד המיפגשים המספחתיים שלנו הוא שאל אותי: אתה שאני יודע

שהיית אקטיבי [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

אפרסם

(ס. דרובלס: אם הכל ישאר כחדר הזה, אז גם זה ישאר). אני מה

שנוח לי. אם יש דברים שהם לא נוחים לאף אחד, אז זה לא יפורסם, אני יודע. זה מזמן תקופתה של סדינת ישראל, בזה אני מאמין שלא.

[redacted]
[redacted]
[redacted]

היה הסקרה היחידה בארץ אז. הייתי אז בדרגה צבאית גבוהה מסך. יש דברים עלי שאחה עוד לא יודע (היו"ר הש"ר א. שרון: שהשחש בחוסר נפק) אתה לא יודע מה היה תפקידי ומה עשיתי במלחמת הקוממיות. היה לי תפקיד מיוחד במינו.

טשום-כך התנגדת ויצאתי על כך בפומבי נגד יישוב

בירעם וא"קריה, והופעת בנושא זה בפני הוועדה בסלוא החוקר. התנגדת להחזיר אותם. (ס. דרובלס: אני מציע שנצביע). הצבענו כבר, ואני נשארתי בודד כאן מבין מי שיש לו זכות הצבעה, אני יודע איך משה ריבלין יצביע. וייצמן שאל אותי את השאלה: אמור לי, מה ההבדל בין יפו ושכם בהיסטוריה הציונית? אמרתי לו: ביפו יכולנו ובשכם לא נוכל. אמר לי: סגין אתה יודע? יכול להיות סקרה של מהפכה או מלחמה שאולי כן נוכל. אמרתי לו: אם נעשה זאת, רומא קיימת גם היום; רומא תשמיד אותנו בפעם השלישית, כי העולם כולו אז יתאחד נגדנו, ואז לא נוכל להחזיק מעמד.

פרופ' ר. וייץ:

יש קשר מלא בין הדברים. לא באתי לערער אף לרגע אחד על החשיבות הלוקאלית של תפיסת עמדה זו או אחרת; באתי לערער על כך שאנחנו לא צריכים להכנס לתוך איזורים מאוכלסים בצפיפות בערבים.

א. בראון: אין איזור בארץ יותר מאוכלס בערבים מאשר בוס-עציון.

פרופ' ר. וייץ: זו הסיבה שאני קושר זאת בכך.

ס. דרובלס: גם הגליל מאוכלס על ידי ערבים.

פרופ' ר. וייץ:

עמדת וקביעת מה קודם ומה אחר כך, ואני עושה זאת לא בלב שלם אלא בלב דבר, נובעת מעמדה

אסטרטגית שהיא יותר חשובה מכל הניסוקים הטאקטיים הנכונים שאתה הבעת. אנחנו צריכים לעבור לכך שנוכל לכתר את אלה היושבים בגדה המערבית עזה על סנת שלא יהיו פעם חלק ממדינת ישראל; שלא יוכלו להצביע בכנסת ישראל, ושגם לא יוכלו לשמש כסיס לאוייבים בעתיד להשמיד אותנו.

זו הסיבה שאני חושב שעמדתנו בבקעת הירדן והחזקתנו

הרצועה והמלאה כחלק ממדינת ישראל זה כורח כזה, שהוא עולה על כל שאר הצרכים. לדעתי הוא מתאים לתפישה האסטרטגית. אני מתפלא על אריק שרון. שמכאן ניסוקים טאקטיים לנגח תפישה אסטרטגית שונה. יש בינינו תפישת יסוד שונה. אני אומר זאת במלוא הרצינות ובמלוא האחזקות שמוטלת עליך ומוטלת עלי. אני רוצה שהדברים יובנו. זו הסיבה שאני אומר: לא זה וגם זה, אלא רק זה ולא זה. ואני אומר זאת בצורה הברורה ביותר. ואני מבקש לפחות שדעתי תהיה רשומה וידועה.

ס. ריבלין:

אני שואל את עצמי אם כאן צריכה להיות הצבעה.

עלי מקובל שהממשלה החליטה היכן הנקודה. איני

יודע מדוע צריך להצביע עוד פעם, אם אתה אומר שהממשלה החליטה. אבל

ס. ריבלין:

כאן יש דבר אחר שאני רוצה לשאול עליו. רענן מעלה בעיה, זה סול זה. אומרים לו: נזמין אותך לישיבת הממשלה. אני חוזה, ואני חושב שרכים מחברי הוועדה תוהים, לכן גם ההשתתפות כאן, מה רוצים מאתנו? אילו היו באים ואומרים: רבותי, אנחנו רוצים להביא לכם תכנית מלאה לפני הממשלה החליטה, לשמוע דעתכם; הייתי אומר: יש בזה טעם, יכולים אחר כך להחליט בממשלה. אבל ברוב שאומרים: הממשלה החליטה, מה תואיל ומה תעלה הצבעה?

אני מהחלט אומר באופן ברור ביותר בהשאלת זכות ההכרעה לגבי מקומם של ישובים בממשלה. אני חושב שאם באים עם תכניות גדולות, היה מוטב שנקיים קודם ביניים ברור. יכול להיות שאיש שכנע את רעהו. סתם שוכנע שגם בתכנית של רענן יש עדיפות א' ועדיפות ב'. יש דברים כאלה. באיזה שהוא מקום הייתי רוצה לדעת מה תפקידנו אנו? אם באים ואומרים: הממשלה החליטה, אז היא החליטה, מה צריך את ההצבעה?

הי"ר השר א. שרון: אתחיל בדבריו של משה ריבלין. רוצה להזכיר לחברי

הוועדה שבחדר הזה הייתה תלויה לא אחת ספת ההתיישבות

הכללית, ואני הצגתי את תפישתי בנושא הזה. זה היה כבר לפני שלוש שנים,

ולא סטייתי מהענין הזה. יש לי עקשנות לא שחוח מאשר לרענן וייץ.

הסברתי את הדברים. אין לי ומהשיטה לפגוע במישהו אחר על ידי זה שאחד

טוען שהוא בעל תפישה אסטרטגית מעמיקה, ויריבו רק בעל תפישה טאקטית

צרה, ועל ידי זה עושים אותו לבלתי מבין. (ר. וייץ: לא אמרתי זאת).

אני לא סובל מזה. כמו שאני עומד כאן מקשר לשני היישובים האלה,

(ר. וייץ: לא עשיתי זאת, אני לא נוהג לעשות את זה). אני חושב שאסרתי

ועמדת

בסך שלוש השנים האחרונות, חסישים פעם בפני הממשלה כולל הבוקר, ולא

באווירה רפועה וידידותית וחברית. באווירה הרבה יותר קשה. לאט לאט

הספה נחמלה ולמדתי שצריך לקחת את זה באורך רוח ובטללנות, כמו שלמדתי

היו"ר השר א. שרון:

אצל ההורים שלנו, כשהם הבינו את זה יותר טוב כאשר אנחנו סביבים.
אני תמיד אומר: אני המפא"ניק היחיד האמיתי בממשלה, מפני שמה
שאנחנו עושים זה מה שלמדנו אצל ההורים שלנו. זו היתה אסטרטגיה
ציונית.

התכנית הבסיסית דיברה כל הזמן על נושא של
חשובה לחזית המזרחית בנושא הסולגה בבקעת הירדן; היא דיברה על נושא
של סתן עומק לרצועת החוף והעמקת התוואים הגבוהים והשולטים על ידי
הקו הזה שמתחיל בגוש ריחן, דותן, מעלה נחל, שבי שומרון, קדומים,
אריאל, נווה צוף, כל הגוש הזה שסותם את העורק לרצועת החוף ושומר
בידינו את השטחים הגבוהים ביותר ומונע אותם לתמיד מאחרים. התכנית
היתה בנויה על התפישה שהיא בעצם מעורבת ומשותפת גם לממשלות הקודמות
גם לממשלה הזאת, חלקית היא משותפת, של יצירת הרי הלוויין או יישובי
הלוויין סביב ירושלים להבטחתה של ירושלים כבירתה המעשית היהודית
לתמיד. זו היתה התפישה. הייתי אומר, שהחלק הדרומי זה יצירת החיץ
בין ערביי הר חברון לבין ערביי הנגב, כדי שהגבול לא יזוז בקרבת
באר-שבע.

יש כאן תכנית ברורה, היא הוצגה כאן, היא נאמרה
כאן הרבה מאוד פעמים. אני הצעתי בממשלה לפני שלוש וחצי שנים, לקחת
את המפה, ולקבוע שזאת תכנית הממשלה, ובתכנית הממשלתית כך וכך יישובים.
פעם אחת לתת אישור כללי, ואז לא יופיע העניין הזה ללא הרף באמצעי
התקשורת. דעתי לא נחקבלה. היום כשאני קורא זכרונות של אנשים שכותבים
ספרים אני מתחיל להבין למה הממשלה לא קיבלה את זה. כנראה נוצרו
התחייבויות כאלה או אחרות בכל מיני מקומות, והיה קשה ללכת לאישור
התכנית השלמה. הדבר הנכון היה, לאשר אותה פעם אחת ואחר כך לבצע
בהתאם למשאבים העומדים בידינו. לצערי הכבד זה לא נעשה. אבל יש כאן
תפישה שלמה שנועדה לתת שני דברים: א) לתת חשובה לבעיות בטחונה

היו"ר השר א. שרון:

של ישראל; ב) לסנוע בזמן מן הזמנים הקמתה של מדינה פלשתינאית מערבית לירדן. אני בעד מדינה פלשתינאית מזרחית לירדן. הבעתי דעתי כבר לפני עשר שנים בענין זה, ולא שנית דעתי בנושא זה. אני מעדיף שם את הפלשתינאים על המלך חוסיין. אני מעדיף ביטוי פוליטי שם, צריך לפתור בעיות אם ייבחרו ואיך ייבחרו. לא אחזור על זה, כי כבר הבעתי בענין זה סאה פעמים את דעתי והותקפתי מימין ומשמאל, וסכל הכיוונים. דעתי בנושא זה ידועה.

רענן דיבר כאן על הבדלי השקפה וכדומה, אף אחד

לא ישכנע אותי בשום פנים ואופן שאיזה שהוא צישוב בנוש עזיון יותר חשבתי מיישוב כאן (ספה), ושה גוש וזה לא גוש. זה לא ענין של הבדלי השקפה. יש רק הבדל אחד, גוש עזיון הוא בלב יישוב ערבי צפוף, ואני מעוניין בחיזוקו. אני רוצה אותו. לעומת זאת, כשנדבר על גוש קרני שומרון, זה איזור ריק מאוכלוסין. כאשר אני מדבר היום על איזור נוה צוף, מתחיהו, נילין, באיזור זה כאן, זה איזור דליל אוכלוסין לחלוטין, כי הוא איזור קשה מאד. זאת אומרת, הנושא הזה של צפוף אוכלוסין או בעל אוכלוסיה מעטה, זה לא יכול להיות סיסמה, זה דבר שצריך לבחון אותו עניינית. על זה צריך לשבת ואני סוכן להראות היכן יש אוכלוסיה ואיפה אין אוכלוסיה.

כל הדבר הזה שאנחנו מציעים זה חלק מתפישה,

ואת התפישה הזאת הצגתי בפני הממשלה; אני הייתי מופקד על ביצועה, והערכת שער לאותו סוג שהממשלה תפנה לפחות, אני מקווה שתכנן גם הלאה, אבל לפחות עד לסוג הזה של הליכה לבחירות ב-7.7, התכנית הזאת שהצגתי השלט שלה יהיה כולו בשטח. לכך יועמדו המשאבים הדרושים, והשטח הזה יהיה כולו קיים והוא יתן את הבטחון.

מה שנצליח להוסיף מההצעות שרענן הציע, אני מקבל

אותן לחלוטין. אם לא נצליח עד ה-7.7 להעביר דברים נוספים מההצעות

הי"ר הר א. שרון:

של רענן, המסעלה הבאה בוודאי תשמש לעשות זאת. המסעלה הבאה במקומות האלה יש לה איזה קונסנטוס. אם זו תהיה המסעלה הנוכחית, היא תסכים לזה, ואם תהיה מסעלה אחרת היא תסכים לזה. כך שאי-אפשר להגיד שאין דאגה למקומות האחרים. אני פניה שהם יבוצעו, הן על ידי המסעלה זו ו/או על ידי מסעלה אחרת.

שהושמעו

לגבי ההצעות פה על ידי החברים - אני מאמין בכלל שניתן בתנאים האלה בשטח היום פה (ספה) ועובדה שגם בגליל, גם במקומות שלפי דעת כולם, של סת'י, רענן, שמעון ומאיר, כל החברים שיושבים פה, ודעת שלי, יהיו ישובים פתוחים; התחלנו במצפים סיושבים, וגם בהם אנחנו מגדילים את מספר המספחות. אי-אפשר להתחיל בתנאים כאלה ישר ביישוב פתוח. אי-אפשר. זה קשה, זה תנאי חיים קשים; זה סחייב תחילה שזה לא יהיה יישוב פתוח. אין אפשרות לחיות בתנאים קשים אלה כאשר חיים באיזו קהילה קטנה סגורה יותר. זה לוקח, 2, 3, 4, 5 שנים. תזכרו שערך בזמנו היתה יישוב סגור, והיה צריך לעבור שם ועדת קבלה קשה מאוד. זה אמנם לפני הרבה שנים, אבל זה היה, והיו מתנגדים, היו צעקות, אבל הם היו בודקים כל אחד ואחד שנכנס. ראו את זה כמקום קשה ולכן היה צריך לעבור ועדת קבלה.

זה לא שונה מאריאל, ולא שונה מקרני שומרון

י. טרגליט:

ולא שונה ממקומות אחרים.

הי"ר הר א. שרון: יש לי הצעה לכח, יש לכם כמה דברים היום שהם בידיכם. (א. בראון: לא נוגעים בזה). אתה

קיצוני, אני לא חושב כך.

לגבי גבעון, לפני חודש וחצי אמרו שה שחור שבועיים

ש. רכיד:

יחילו לעבוד בגבעון, ולא נעשה שום דבר.

היו"ר השר א. שרון: הבעיה שלי היום היא איך לקחת במשך 5 או 6 חודשים עכשיו, ואני עומד לפני מאסך גדול ביותר בנושא הזה, כדי לוודא ב-5 או 6 החודשים הקרובים, וגם רענן דיבר על זה שהוא חושב שאני אנצל את החודשים האלה, אני מצאתי בזה חזק בלתי-רגיל לעמדת, כי אני עומד בחודשים האלה לרכז מאסך, ולא התבטלתי בחודשים האלה, אבל עוד לא ריכזתי מאסך כזה. אני עומד לרכז בחודשים אלה מאסך שעוד לא היה כדוגמתו, כדי לעשות את הדברים האלה. כדי להביא לישראל את הדבר הכי חשוב שאולי עשינו פעם. זה מה שאני חושב שאני מביא על ישראל.

לכן, אני אומר, הבעיה היום היא לא מי יקח את זה. יש לכם אפשרות חבנו. יש לכם בקרני שוטרון - רוצו ותבנו. תעלו בגבעון סחר ותתחילו לבנות על הגבעה, כי יכול להיות שאחרי הבחירות לא נשב על גבעת התולר יותר. תתחילו לבנות בגבעת התולר. צריך לחלק את המאסך.

לכן אני מבקש מהחסינה להתיישבות לקחת זאת. זה לא לעולם עולמים, עם התפתחות היישובים הכל יהפוך לדבר אחד. ההרצאה
אני מודה לכם, ואני שמח גם על ששמעתי וגם על ההרצאה הציונית שנחתה.

הישיבה ננעלה

הת/4

ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר

יושב-ראש הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית וחבריה ה"ה ר. ויץ ומ. דרובלס מברכים את מר מ. שמיר לרגל מינויו על-ידי הממשלה לתפקיד מנהל מינהל מקרקעי ישראל - מאחלים לו הצלחה בביצוע תפקידיו ומקדמים בברכה את הצטרפותו לדיוניה של הועדה להתישבות.

הת/5

תימרת ומיתר

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון וה"ה ר. ויץ, י. מרגלית וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/13 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום ו' בניסן התש"ם (23.3.80) - לאשר מחדש, כי הישובים הקהילתיים תימרת ומיתר:-

א. הקמתם ממומנת על-ידי המתיישבים עצמם, למעט כביש, מים וחשמל עד ראש השטח - הניתנים להם על-ידי המדינה.

ב. משרד הבינוי והשיכון אחראי לביצוע ההחלטה הנ"ל.

הת/6

מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

פרופ' ר. ויץ שואל בענין הקמת מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית.

יו"ר הועדה משיב.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, ר. ויץ, מ. דרובלס וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/21 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ב' באלול התש"ם -(14.8.80):

א. לאשר את הקמתו של מרכז כפרי במודיעין, לתנועת מכבי העולמית.

ב. להטיל על יושב-ראש הועדה לקבוע בסמכות הועדה את מיקומו המדויק של המרכז האמור.

./חיזוק

הת/7

חיזוק הישובים וההתישבות:-
א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתישבות ברמת-הגולן,
בבקעת הירדן ובגוש עציון

נציג משרד החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ח ר. ויץ, א. בראון, מ. דרובלס,
י. מרגלית, אל"מ ד. סתו, ומ. ריבלין.

מ ח ל ל י ט י מ :

א. בזיקה להחלטה מס. ב/42 של ועדת השרים לעניני בטחון
מיום ח' בשבט התשמ"א (13.1.81) להקים בשומרון את הישובים
כדלקמן, ולהטיל על החטיבה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית את האחריות להקמתם:-

(1) נילי (נעלין) - בנ.צ. 1560 - 1520.

(2) יקיר ב' (בירקן) - בנ.צ. 1685 - 1605.

ב. (1) הועדה להתישבות שמעה את הצעתו של פרופ' ר. ויץ בענין
הוספת: 4 ישובים ברמת-הגולן, 6 ישובים בבקעת הירדן
ו- 1 ישוב בגוש-עציון;

(2) להטיל על יו"ר הועדה להתישבות להביא בהקדם את ההצעה
הנ"ל - בפני הממשלה.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת